

ಬುದ್ಧನ ತಪಸ್ಸು

ಬುದ್ಧನಾಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಹೊರಟ. ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವು ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಮುನಿಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದ. ಅವರಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪಡೆದ. ಮತ್ತೆ, ಮತ್ತೆ ತನಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬಲ್ಲವರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಹೋದ. ಈ ರೀತಿಯ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಅರಿವಾಯಿತು. ಈ ಅರಿವೇ ಮುಂದಿನ ಜ್ಞಾನೋದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಕೋಸಲ ದೇಶದ ಶ್ರಮಣಪಂಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆಳಾರ ಕಾಲಾಮ ಎಂಬ ಗುರುವನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ ಆ ಗುರು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯ ಧ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದನು. ಇವು ಮನೋನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ದಾರಿ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಎನಿಸಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗುರುವಿನ ಶೋಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ.

ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ಗುರುವೆಂದರೆ ಉದ್ದಕ ರಾಮಪುತ್ರ. ಈತ ಸಮಾಧಿಯ ಏಳು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಜೊತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಕಲಿಸಿದ. ನಂತರ ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಶ್ರಮಣ ಪಂಥದ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜಗೃಹದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವನನ್ನು ಕಂಡ ಬಿಂಬಸಾರ ಅವನ ವಿಷಯವನ್ನು, ಅವನ ಬಿಡಾರದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ತನ್ನ ದೂತರನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಮೋಪಭೋಗದಲ್ಲಿನ ದೋಷ, ಏಕಾಂತವಾಸದಲ್ಲಿನ ಸುಖವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ತಾನು ತಪಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅವನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ, ಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲ ತಪಸ್ಸಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಗೃಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ವಾತಾವರಣ ಹೊಂದಿದ್ದ ಉರುವೇಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ತಪಸ್ಸಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅವನಿಗೆ ಹಲವು ಉಪಮೆಗಳು ತೋಚಿದವೆಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು

ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸ ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡನೆಂದು 'ಮಜ್ಜಿಮನಿಕಾಯ'ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧನ ಉಪದೇಶ ರೂಪದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು 'ಸುತ್ತ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ: ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸನೆ, ಒಂದು ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಬರುವುದೇ?

ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸ: ಭೋ ಗೋತಮ, ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಇಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮ ವೃಥಾವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ: ಕಾಮೋಪಭೋಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗದ ಶ್ರಮಣ, ವೈದಿಕರು ಎಷ್ಟು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲೆ ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸನೆ, ಒಂದು ಹಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡು ನೀರಿನಿಂದ ದೂರವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡಿನಿಂದ ಉಜ್ಜಿದರೆ ಬೆಂಕಿ ಬರುವುದುಂಟೇ?

ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸ: ಭೋ ಗೋತಮ, ಈ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ವೃಥಾವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹಸಿಯದಿದೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ: ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಣ ಕಾಮವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಂತವಾಗದೆ ಲೋಕೋತ್ತರ ಜ್ಞಾನ ಲಭ್ಯವಾಗದು. ಎಲೈ ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸನೆ, ಒಂದು ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಉಜ್ಜಿದರೆ ಬೆಂಕಿ ಬರುವುದುಂಟೇ?

ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸ: ಭೋ ಗೋತಮ, ಎರಡೂ ಒಣಗಿದ್ದು ನೀರನ ಪಸೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಖಂಡಿತಾ ಬೆಂಕಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ: ಅಗ್ನಿವೆಸ್ಸನೇ, ಯಾವ ಶ್ರಮಣರು, ವೈದಿಕರು ಒಣಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳಂತೆ ಕಾಮೋಪಭೋಗಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಶರೀರ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸು ಪಕ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹವರು ಮಾತ್ರ ಲೋಕೋತ್ತರ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರು.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ: ತಪಸ್ಸಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕಾಣ್ಣೆಗಳಿವು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡುಗಳಿಗೆ 'ಅರಣಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶರೀರ ದಂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ, ಮುಕ್ತಿ ಲಭಿಸಲಾರವು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇಹ ದಂಡನೆಯ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತಿ ಲಭಿಸಲಾರದು. ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕಾಮವಿಕಾರವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅಂತಹವನು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಳ್ಳ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ತಾನೂ ಸಹ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನ ದಾರಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಉಪವಾಸವೃತ್ತದಿಂದ ದೇಹಕ್ಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ. ಈ ಹಟಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಕನಿಷ್ಠ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ತನ್ನ ಶರೀರದ ಜೀರ್ಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸತತವಾದ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಗೆ ಸಂಭೋಧಿಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಜಾತೆ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನದ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನ ತಪಸ್ಸು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಚುಂದನೆಂಬ ಕಮ್ಮಾರ ಕೊಟ್ಟ ಆಹಾರದ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜಡ್ಡಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಬುದ್ಧ ಪರಿನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸಾವಿನಿಂದ ಚುಂದನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಪವಾದ ಬರಬಾರದೆಂದು ಆನಂದನಿಗೆ, 'ನನಗೆ ಸಂಭೋಧಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದಿನ ದೊರೆತ ಅನ್ನ ಹಾಗೂ ಪರಿನಿರ್ವಾಣದ ದಿನ ದೊರೆತ ಅನ್ನ ಎರಡೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು ಚುಂದನಿಗೆ ಹೇಳು' ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬುದ್ಧ ತನ್ನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಂಗುಲಿಮಾಲನಂತಹ ಹಿಂಸಾಪರನನ್ನು, ಅಂಬಪಾಲಿಯಂತಹ ರಾಜನತರ್ಕಿಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ. ಮಂದಹಾಸದಿಂದಲೇ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನು ಮಣಿಸಬಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಕಕ್ಷೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಮಂತ್ರದಂಡದಂತೆ ಜೀವಿಸಿದ ಬುದ್ಧ ಇಂದು ಎಲ್ಲರ ಅಂತರಂಗದ ಬೆಳಕಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ದೇವರು, ಧರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಕಟ್ಟಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮೇಲು-ಕೀಳುಗಳೆಂಬ ತರತಮವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧನ ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲರ ಪಾಲಿನ ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕಾಗಿದೆ.

■ ಅಮೃತಮತಿ

- ನೀವು ಬೇರೆಯವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ. ಅದು ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಗೂ ಬೆಳಕಾಗುತ್ತದೆ. —ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ
- ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅನ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಾನವು ಅಭದ್ರವಾದುದು. ಅದರಿಂದ ಏಳಿಗೆ ಆಗದು. —ಸ್ಯಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಮಾತೆ ಮತ್ತು

- ಕ್ಷಮೆಯೇ ಯಶಸ್ಸು, ಧರ್ಮ. ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿರಾಚರ ಜಗತ್ತು ಅಡಗಿದೆ. —ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
- ವಿದ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಗುಣಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಓದಿದ್ದು ವೃಥಾ. —ಪ್ರೇಮಚಂದ್

- ಆದರ್ಶಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಪಠಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಗೊಡ್ಡ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲ. ಅವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಉಸಿರು. —ಕುವೆಂಪು
- ಜಗಳ ಮಾಡಲು ಬಂದವನ ಎದುರು ಮಾನವಾಗು. ಅದು ಜಗಳದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ. —ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ